

مطالعه پراکندگی خشکسالیهای استان همدان و پیش بینی زمانی دور برگشت های آن با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی

سید اکبر حسینی ، کارشناس ارشد مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی استان همدان ،
زهره مریانجی ، کارشناس ارشد مرکز تحقیقات هواشناسی کاربردی استان همدان ،
محمد کرمی نور ، کارشناس مرکز تحقیقات جهاد کشاورزی استان همدان ،

تلفن : ۲۵۴۴۷۶۰ ، نمابر : ۲۵۴۷۶۰ ، پست الکترونیکی : hosseini2007@yahoo.com

تلفن : ۲۵۴۴۷۶۰ ، نمابر : ۲۵۴۷۶۰ ، پست الکترونیکی : zohreh_m56@yahoo.com

چکیده :

به منظور بررسی و تحلیل آماری خشکسالیهای استان و پیش بینی زمانی دور برگشت های آن از آمار ۲۱ ایستگاه هواشناسی و امور آب استفاده شده است که بعد از انجام کلیه آزمونهای آماری و تایید این آمارها از لحاظ همگنی ، شاخص Z سالیانه این ایستگاهها مشخص گردید با توجه به این شاخص و مطالعه شدت ، مدت و فراوانی خشکسالیها ، ایستگاه قهاوند که در شرق استان واقع شده با کمترین بارش سالیانه از بیشترین فراوانی خشکسالی برخوردار بوده و در طول دوره آماری ۲۳ ساله این ایستگاه ۱۲ مورد خشکسالی اتفاق افتاده است از لحاظ شدت خشکسالیهای اتفاق افتاده نیز ایستگاههای جوکار ، توپسرکان . صالح آباد ، نشر و قهاوند بیشترین شدت خشکسالی را متحمل شده اند و از لحاظ تداوم خشکسالیها نیز ایستگاه قهاوند بیشترین مدت را از سال ۶۴ - ۱۳۶۱ و ۷۰ - ۱۳۶۶ یک دوره چهار ساله و یک دوره پنج ساله دارا می باشد . نقشه های پراکندگی خشکسالی نیز موید این واقعیت هستند که بطور کلی خشکسالی بیشتر در مناطق شرقی و مرکزی استان اتفاق افتاده و جنوب غرب استان نسبت به سایر مراکز دارای کمترین خشکسالی بوده است .

واژه های کلیدی :

خشکسالی - شاخص Z - دوره برگشت - شدت خشکسالی

مقدمه :

خشکسالی یکی از مهمترین بلایای طبیعی است که با دوره برگشتهای زمانی مختلف بوقوع می پیوندد و بر حسب شدت آن خساراتی را وارد می نماید ، کشور ایران در منطقه خشک و نیمه خشک دنیا قرار گرفته و متوسط بارندگی آن کمتر از $\frac{1}{3}$ متوسط بارندگی جهان است و پدیده خشکسالی در ایران که به صورت کاهش بارندگی از سالیان قبل وجود داشته در سالهای اخیر به اوج خود رسیده است ، این پدیده یکی از فاجعه آمیز ترین بلایای طبیعی بوده که به دلیل گسترش زمانی نسبتا طولانی و پراکندگی ناهمگون آن باعث وارد شدن خسارات جبران ناپذیری به بدنه اقتصادی ، کشاورزی و کشور گردیده است ، انسان از دیرباز به این عامل اقلیمی توجه بسیار داشته است بطوریکه می توان گفت زندگی او را بطور مستقیم و غیر مستقیم تحت تاثیر خود قرار داده است ، در نقاط مختلف دنیا نیز مطالعات گسترده ای در این زمینه انجام گرفته از جمله مطالعات خشکسالی در قاره آفریقا و صحرای بزرگ. در کشور ایران نیز مطالعات گسترده ای در این زمینه